

Nemški zunanji minister razlaga časnikarjem cilje nemške politike:

„Položaj 3. rajha kot svetovne velesile je začrtan“ Nemčija je pripravljena na vsak sporazum

Berlin, 8. nov. AA. DNB. Snoči je govoril v Društvu inozemskih časnikarjev v Berlinu zunanji minister v. Ribbentrop. V svojem govoru je v. Ribbentrop rekel med drugim:

Moje ministrstvo je zmeraj izkazovalo veliko pozornost tujemu tisku. Dnevno se v vseh odsekih zunanjega ministrstva tuji časnikarji sestajajo z načelniki teh odsekov, da se lahko pouče o vseh vprašanjih, ki so na dnevnem redu. Tudi v bodoče bom podpiral in vzdrževal vsaka stremeljenja.

Von Ribbentrop je izjavil, da je bilo v zadnjem času mogoče ugotoviti srečen preobrat o načinu, kako so tuji dopisniki v Berlinu obveščali svoje liste. To je treba pripisati zmeraj večji uvidenosti tujih časnikarjev in pa njihovemu zmeraj večjemu razumevanju za narodnosocialistično narodno povezanost, ki je ni mogel predvideti noben tuj časnikar, ki ne živi v Nemčiji.

Von Ribbentrop je izjavil, da se tuji časnikarji v Nemčiji po nedavni krizi trudijo, da bi čim mirneje in objektivneje obveščali svoje liste o dogodkih v Nemčiji. Če se bo to nadaljevalo, tedaj bodo tuji dopisniki kos svoji visoki nalogi in bodo tudi izkazovali dragoceno uslugo dobrim odnosom med Nemčijo in njenimi sosedami. Potrebno bo mnogo dobre volje in truda, da bi se popravilo vse tisto, kar se je zagrešilo v zadnjih letih napram nemškemu narodu. Še pred kratkim se je zdelo, da je bilo novinarsko poročanje v Nemčiji monopol maloštevilnih kavarniških literatov. Nemški narod pa ni imel nobenih zvez s temi dopisniki. Toda neugodne posledice njihovega poročanja so se zmeraj vidile v hujšanju tuje tuje proti Nemčiji. Kot klasičen primer za tako delo je v. Ribbentrop navedel pisanje gotovega tiska o sudetskem vprašanju. Del mednarodnega tiska je celo z uspehom tako napihnil česki problem, ki se je tika življenjskih koristi Nemčije, da je napravil iz tega svetovni problem, dasi je to čisto proti pravi in zdravemu razumu. Ko pa se je izkazalo, da se bodo ti poskusi razbili ob železni volji kancilarja Hitlerja, tedaj so pa hoteli na vsak način nahujskati narod proti narodu in jih tako vreči v svetovno vojno. Kdo ve, mogoče bi se jim to celo posrečilo, če bi v sosednjih državah namesto Chamberlaina in Daladierja vladali nam že dovolj dobro znani vojni hujškači, ki so hoteli svoje grozeče delo opraviti z idejo tako imenovane preventivne vojne.

Nato je v. Ribbentrop govoril o nemški zunanji politiki in izjavil, da narodno socialistična politika ni abstraktna politika nasilja, kakor to trde nasprotniki v tujini. Narodno socialistično zunanjo politiko vodi samo ideja zedinjevanja nemškega naroda in njegova varnost v močni državi. Danes po tako žalostnih letih propadanja je vsak Nemec ponosen, ker ve, da je Nemčija danes in za zmeraj zavarovana na zapadu. Narod 80 milijonov Nemcev čuti, da je njegova bodočnost sedaj zavarovana. Nemčija pa veževo tudi prijateljske vezi z drugimi velesilami. Os Berlin-Rim veže Nemčijo in Italijo z Japonso, ki se uspešno bori proti boljševikom. Prijateljski odnosi s Poljsko so temelj nemške zunanje politike. Prijateljstvo med Nemčijo in Italijo in med njunima velikima voditeljema je omogočilo, da je Hitler opravil veliko zgodovinsko delo mirnega priključka Avstrije in sudetskih dežel v okvir nemškega rajha.

O sklepih dunajskega razsodišča je govoril rekel, da Zveza narodov v 20 letih ni mogla storiti tega, kar se je na Dunaju opravilo v enem dnevu. Na ta način je Dunaj pripravil teren za novo sodelovanje in mirno obnovo v okviru jugovzhodne Evrope. Sklep razsodišča je definitivno na temelju etnografskih razled določil mejo med Madžarsko in Češkoslovaško. Ta sklep pa je tudi pokazal, da nima Nemčija po ureditvi sudetskega vprašanja nobenih maščevalnih namenov nasproti Češkoslovaški. Nemška vlada se je trudila, da bi zaščitila koristi prijateljske Madžarske, istočasno pa je storila vse potrebno, da bi tudi do češkoslovaških koristi bila lojalna in pravična. Če bo češkoslovaška vlada po ugotovitvi svojih mej hotela v celoti računati s položajem ter popolnoma preusmeriti svojo politiko nasproti Nemčiji, tedaj bo možen sporazum s to državo in stalen mir med obema narodoma. Sedaj je popolnoma začrtan položaj tretjega rajha kot svetovne velesile. Vendar pa to ne pomeni, da bi Nemčija ne želela sporazumov v vseh vprašanjih, ki se tičejo posameznih držav. V zvezi s tem opozarja govornik na sporazum, ki je bil podpisan v Münchenu in na nemško-angelsko izjavo o miru. Zato se von Ribbentrop čudi, da je bil prvi odgovor na münchenski sporazum naslednja parola:

Franco prodira naprej

Bilbao, 8. nov. o. Nacionalistične čete z velikim uspehom napredujejo na bojišču pri Ebru. Do zdaj so nacionalisti zavzeli dva mostova, ki peljeta čez reko Ebro, katera se nahajata v bližini važnega mesta Mora de Ebro, kjer so zajeli mnogo ujetnikov ter veliko količino vojnega materiala. Iz odseka Castellon pa poročajo, da so republikanci izvršili močan napad na obalni odsek ter zavzeli nekatere nacionalistične postojanke, katere pa so morali po ponovnem napadu nacionalistov zapustiti. Pri tem boju so republikanci pustili nad 500 mrtvih na bojišču, nad tisoč pa je bilo ujetnikov. Nadalje so Francove čete uničile štiri tanke sovjetskega izvora. Poročila s fronte potrjujejo, da so republikanci v teku svoje ofenzive na sektorju Segre v severni Kataloniji deloma uspehi, ko so prodrli v nacionalistično ozemlje, bili pa so zadržani in so sedaj popolnoma blokirani. Rdeča letala so včeraj bombardirala mesto Cabera v pokrajini Cordoba, ki leži 60 km izza fronte. S tem bombardiranjem republikanci niso povzročili nikake pomembnejše škode.

Mir je rešen, zato se začnimo oboroževati do skrajnih meja. To vročeno tekmovalstvo v oboroževanju spremlja novo hujskanje nepopravljivih vojnih hujškačev in s tem v zvezi moramo na žalost ugotoviti, da so ti hujškači v starih nemških kolonijah v Afriki že začeli z gonjo proti Nemčiji in proti vsemu, kar je nemško, samo da bi onemogočili izpolnitev pravičnih nemških kolonialnih zahtev. Predsednik angleške vlade Chamberlain in njegov zunanji minister lord Halifax sta se uvidevno, modro in jasno zavarovala pred temi hujškači in pred njihovim delom. Prav tako sta predsednik francoske vlade Daladier in njegov zunanji minister Bonnet v zadnjih tednih imela več govorov, ki so bili simpatično sprejeti v Nemčiji. Pričakovati moramo, da se bo na poti po Münchenu, ki je že omogočil začetek sporazuma z Anglijo, našla možnost tudi za boljše razumevanje med Nemčijo in Francijo, in da se bodo

njeni odnosi v tem duhu tudi popravili. Zato je bila v Nemčiji tudi pozdravljena želja francoskega zunanjega ministra za iskreno in pristrano sodelovanje med Nemčijo in Francijo. Nedavni sporazum med Italijo in Anglijo sloni na istih osnovah. Takšno stališče odgovornih državnikov v Londonu in Parizu opravičuje upanje, da bo vendarle pri zapadnih demokracijah zmagal razum nad vojnimi hujškači. Nemški narod je združen in čvrsto zbran okoli svojega vodje in je tudi zmeraj pripravljen za mir, ne boji se pa tudi vojne, ker je trdno odločen braniti življenjske pravice naroda.

London, 8. novembra. o. Iz poučenih krogov javljajo, da bosta Francija in Nemčija še ta teden podpisali in objavili nenapadno izjavo, slično izjavi, ki sta jo v Monakovem podpisala Hitler in Chamberlain. V francoskih krogih pa te vesti ne potrjujejo in tudi ne zanikajo.

Požarna katastrofa v Laporju pri Turjaku Zrnečeva močno opečena prepeljana v bolnico - škoda nad 300.000 din

Ljubljana, 8. novembra.

Ze snoči so se širile vesti o strašnem požaru, ki je včeraj okoli 3 popoldne zajel mirno naselje Laporje, ležeče med Turjakom in Rašico. Laporje je vasica, ki šteje vsega devet hiš. Poleg so gospodarska poslopja. Večidel so hiše krite s slamo, prav tako hlevi in kozolci. Naselje je drugače revno in se ljudje bore za svoj obstanek.

Včeraj je bil v Velikih Laščah velik jesenski živinski sejem, ki je bil od vseh strani dobro obiskan. Tudi mnogi Laporčani so krenili že zgodaj dopoldne na sejm v Velike Lašče. Drugi, zlasti ženske in odrasli otroci, pa so šli v gozdove grabiti listje, ker je bil izredno lep in sončen jesenski dan. Laporje je popoldne skoraj izumrlo, le otroci so se po vasi igrali. Doma po hišah pa so ostale le stare ženske.

Naenkrat okrog 3 popoldne so začeli otroci klicati na pomoč. Po vasi so se čuli obupni klici: »Pri Mavcu gor!« Na slamatni strehi se je pokazal velik zubelj, ki je kmalu objel vsa streha. Razvijal se je silovit požar, ki ga je podpihoval še veter. Zenske in otroci si niso vedeli pomagati. Na vse strani so tekali in klicali mimoidoče sejmarije na pomoč. Mavčevi otroci so bili v veliki nevarnosti, kajti bili so doma zaklenjeni v hiši. Z največjo težavo in nevarnostjo so jih rešili. V splošni zmedenosti so pozneje ljudje začeli pogrešati malega Franceka. Širile so se vesti, da je najbrž zgorel. Francek pa je stekel iz vasi in je ostal pri življenju.

Siromašnim Laporčanom so takoj prihiteli na pomoč gasilske čete s svojimi brzgalnami iz Velikih Lašč, Ponikev in Skočjana. Vas je na vodi zelo siromašna. Leži na levi strani glavne ceste na strmini, kmalu za velikim turjaškim klancem. Gasilci so imeli silne napore, kajti voda iz vodnjakov je bila kmalu izčrpana. Ljudje so skušali rešiti, kar se je dalo, toda mnogim je vse zgorelo. Ostalo jim je le to, kar so imeli na sebi. Posestniku Francetu Zrneču je zgorelo 600 din gotovine, posestniku Alojziju Struklju pa 500 din. Tudi drugim posestnikom so zgorele manjše vsote denarja.

Iz vseh okoliških naselij so ljudje hiteli, da bi pomagali nesrečnim Laporčanom. Turjanci, Laščani in drugi so nesrečnem skušali pomagati, kakor so mogli in znali. Ljudem se je v največji pozornosti nevarnosti splošno posrečilo rešiti živino, zgorelo je več perjadi in ena svinja.

Gasilec se je posrečilo popolnoma ogenj pogasiti šele davi okoli 4. Turjaški orožniki so takoj prihiteli v Laporje, da so vzdrževali red in tudi nadzirali gasilsko akcijo. Kakor je sedaj dognano, je izključeno, da bi bili otroci zažgali. Te vesti so se sprva povsod širile. Ogenj je nastal po verjetni kombinaciji na ta način, da so iskre izpod kotla, kjer se je kuhala svinjska krma, žvigile v dimnik, kjer so se vnele eaje in so nato iskre padle skozi dimnik na slamatno streho, ki se je zaradi suhega vremena kaj naglo vžgala.

Največjo škodo imajo zaradi tega strašnega požara naslednji posestniki:

Mavec Alojz, na katerega strehi je izbruhnil ogenj in katerega otroci so bili v veliki življenjski nevarnosti, dalje France Zrneč, Alojz Strukelj, Marija Strukljeva, Stefan Zelnik, Alojzij Gruden in Ivan Meglen. Zadnji je krojaški mojster. Ogenj mu je uničil tudi za 12 oblek raznega manufakturnega blaga. Tem posestnikom je zgorelo vse. Danes so njih prijazni domovi postali prave razvaline.

V nevarnosti so bile proti večeru še tri, nekoliko v stran stoječe hiše. Dve hiši sta že začeli goreti. S prav gigantskimi napori in tveganjem življenja se je požrtvovalnim gasilecem naposled posrečilo, da so te dve hiši za silo rešili. Popolnoma nedotaknjena od ognja je ostala samo ena hiša.

V veliki nevarnosti so bili mnogi vaščani. Zena posestnika Franceta Zrneča, Klotilda Zrnečeva, rojena 3. junija 1887, je s polja tekla proti domu. Z glavne ceste je krenila proti vasi. Doma je hotela rešiti vsaj denar. Ko je pritekla do hiše, je padel na njo velik goreč tram. Bila je v smrtni nevarnosti. Ljudje so jo potegnili izpod trama. Bila je že vsa v plamenih. Odnegli so jo skoraj nezavestno, ko so ji pogasili gorečo obleko, izven vasi.

S Pečnikarjem avtobusom, ki vozi na progi Ljubljana-Velike Lašče-Blake-Stari trg, je bila Zrnečeva davi ob 8 prepeljana v splošno bolnišnico, kjer so ji na dermatološkem oddelku nudili prvo zdravniško pomoč. Zrnečeva je močno opečena po glavi, zgoreli so ji skoraj vsi lasje, po rokah in prsih. Med vožnjo je v presledkih tarnala:

»Ob vse smol! Kar imam na sebi, to mi je ostalo! Vsi smo reveži!«

Danes dopoldne so že prišli zastopniki nekatereh zavarovalnic. Ljudje so bili zavarovani za ma-

lenkostne zneske. Po splošni cenitvi računajo, da presega celotna škoda nad 300.000 din.

Uvedena bo od strani občine Turjak in ostalih korporacij pomožna akcija, da pomagamo tako hudo udarjeni m. Laporčanom.

Drobne vesti

Jeruzalem, 8. nov. o. V enem letu je vojaško sodišče v Palestini obsodilo okoli 340 ljudi. Od teh je bilo obsodjenih na smrt 51, na do smrti je 23, na večletno je 101. Oproščenih pa je bilo 119 ter 46 poslanih v koncentracijsko taborišče.

Braunschweig, 8. nov. o. Včeraj so prebivalci mesta Braunschweiga z velikim začudenjem gledali nenavadno premestitev pešadijskega bataljona, ki je bil premeščen iz Stendala v Braunschweig. Namesto, da bi vojaki korakali po cesti iz kraja v kraj, so jih naložili na letala in odpeljali v Braunschweig. Ta potniška letala so spremljala lovski letala. Ko so priletela letala nad mesto, so se vojaki spuстили s padali na letališče. Vsi so srečno z vso vojaško opremo pristali na zemlji ter se postavili v vrste in odkorakali ob navdušenju množic v novo vojašnico, ki je bila pripravljena zanje.

Ob sedemletnici zanimivih političnih dogodkov

Leto LXIV., št. 254

Ljubljana, sobota 7. novembra 1937

Cena

SLOVENSKI NAROD

Leto LXIV., št. 254

Ljubljana, sobota 7. novembra 1937

Cena

Leto LXIV., št. 254

Ljubljana, sobota 7. novembra 1937

Cena

Leto LXIV., št. 254

Ljubljana, sobota 7. novembra 1937

Cena

Leto LXIV., št. 254

Ljubljana, sobota 7. novembra 1937

Cena

Leto LXIV., št. 254

Ljubljana, sobota 7. novembra 1937

Cena

Leto LXIV., št. 254

Ljubljana, sobota 7. novembra 1937

Cena

Leto LXIV., št. 254

Ljubljana, sobota 7. novembra 1937

Cena

Leto LXIV., št. 254

Ljubljana, sobota 7. novembra 1937

Cena

Leto LXIV., št. 254

Ljubljana, sobota 7. novembra 1937

Cena

Leto LXIV., št. 254

Ljubljana, sobota 7. novembra 1937

Cena

Leto LXIV., št. 254

Ljubljana, sobota 7. novembra 1937

Cena

Leto LXIV., št. 254

Ljubljana, sobota 7. novembra 1937

Cena

Leto LXIV., št. 254

Ljubljana, sobota 7. novembra 1937

Cena

Leto LXIV., št. 254

Ljubljana, sobota 7. novembra 1937

Cena

Leto LXIV., št. 254

Ljubljana, sobota 7. novembra 1937

Cena

Leto LXIV., št. 254

Ljubljana, sobota 7. novembra 1937

Cena

Leto LXIV., št. 254

Ljubljana, sobota 7. novembra 1937

Cena

Koncert Glasbene Matice:

Lucijan Marja Škerjanc: „Zedinjenje“

Ljubljana, 8. novembra.

Pred skoraj razprodano veliko dvorano hotela Uniona je bil sinoči koncert Glasbene Matice ne le umetniški, ampak tudi družabni dogodek prvega reda, saj je nekako uvedel sezono, v kateri spet oživi zanimanje za prireditve reprezentativnega značaja. Med prisotnimi smo opazili zastopnika Nj. Vel. kralja, g. polkovnika Mašiča, zastopnika banovine, mesta, zastopnike vseh naših javnih institucij in vidnejši del ljubljanske izobražene družbe. Svečano, v Ljubljani kakor vedno, nekoliko toga akcentuirano razpoloženje je še do zadnje minuse stopnjevalo radovedno pričakovanje zadnjih dni.

Velika simfonična kantata komponista Lucijana Marija Škerjanc „Zedinjenje“ se je razodela kot delo, prežeto s prekipajočo vitalnostjo, nebrzdano v efektih, ki so vselej upajali, saj predstavljajo v enem različno, razvedro diverzno elementov in slogov; poleg preproste pisane kolo dobimo spričevala modernistične smeri, ki ji komponist nagiba, iz njih pa spet zaidemo v favnovsko-idilične partije italijanske šole okrog leta 1900, brez prečiščenosti, logično izvedenega prehoda. Še nečemu bi se dalo prigravljati: čezmerni uporabi pločevine in tolkal, ki pogosto na vprav okruten način razdirajo že fino postavljeno in sikano zgradbo podlage; motijo, razdirajo, udarjajo v ospredje, da tu pa tam žalijo uho, kljub temu pa se nam — vemo, da grede za nekoliko cenejšim efektom — zde pogosto povrh še naivni. V delu nas globlje, trdno in mogočno naveže edinstveno ilustrirani prizor bitke, žalna korčunica in originalni interludij. Skladba je dober prispevek k naši tovrstni glasbeni literaturi; kljub vsemu pa imamo domem, da je Blaž Arnič v tej stroki glasbene produktivnosti bolj doma, čistejši, stilno zvestejši (čeprav v svojem žanru), homogenejši v koncepciji in jasnejši. Ni vsakomur dano, da bi pisal ep ali roman, so dobri pisatelji, ki ostanejo pri novelah in pri lirskih stvarcah, pa so kljub temu veliki.

Zaradi precej kratkega pripravljalnega časa izvedba „Zedinjenja“ razumljivo tudi tehnično ni bila na posebni višini. Ne orkester, ne zbor tako nista mogla dati vsega, kar zmorata in znata. Zlasti nekaj zborovskih partij ni bilo dovolj trdnih; včasih so se zamajale prav občutno. Intonacijsko netočni alt in deloma tudi prvi tenorji (ki so povrh v celotni barvi razkazovali še prav opazen spektrum) so že po nekaj taktih večkrat privedli do presenetljivih disonanc, ki so bile zlasti občutljive v velikih zaključnih akordih posameznih pevskih pasusov. Drugi tenor je bil dokaj bled in šibak, prvi bas odlični, skoraj nekoliko premočen, v celam pa najzanesljivejši in pevsko najzreplejši. Tudi drugi bas je svojo nalogo rešil povsem zadovoljivo, dasi v globinah, ki so dajale podlago in ton važnemu, novemu soglasju, niso utegnili postaviti potrebnega, čvrstega temelja. Solisti Heybalova, Kogejeva, Banovec in Betetto so se znašli v kvartetih, od katerih sta dva komponirana res udovito. Toda kaj smo imeli od komponistovega kvarteta? Prav malo. Orkester je nekoliko šibkejši glasove prvih treh često preglušil, dela, ki ga v tem pogledu on ni opravi, pa je opravi basist Betetto s svojim bučnim, okroglim, čvrstim in silovitim glasom, v katerem pa se zlasti v višinah že začena rahlo poznati utrujenost. Nekdanji doganosti rutina več ne more do kraja pomagati. Solistične partije pa so vsi štirje odpravili dovolj zanesljivo, tu pa tam celo odlično. Posebe pa se nad druge ni dvignil nihče.

„Zedinjenje“ je dirigiral Mirko Polič v glavnem prav dobro. Bil pa je ponekod od sile Dostavek V četrtniški številki našega lista je bilo v poročilu o slavnostnem občnem zboru grafične organizacije pomočoma izpuščeno, da je pozdravil občni zbor tudi zastopnik Zveze združenih delavcev, g. Grebenšek. To v dopolnilu k poročilu.

Warren Duff — Robert Buckner:

SADOVI ZEMLJE

Roman s slikami

S tem se je večje izognil odgovoru na dekletovo opazko o lepoti. Miss Featherstonova se je prijazno nasmehnila Whitneyu in dejala:

»Ah, vi ste tisti glavni inženir Whitney! Za Lanceja ste vi pravi junak. Toliko mi je že pravil o vas, da sem vas želela spoznati.«

Z elegantno koketnostjo mu je stisnila roko. Inženir je bil malo v zadregi, ker ni računal, da bi ga to utegnili kdo poznati, najmanj pa kak žena, ki je zahajala v ta elegantni bar. Da bi ne bil podoben teslu, ki je prišlo ob govor, je dejal:

»Z Lancejem sva stara prijatelja...«

Lance je takoj spet posegel v pogovor in pretrgal zadrego, ki je grozila nastati:

»Jared že tri dni išče svojega predsednika, pa ga ne more najti.«

Plavalaska je vprašala:

»Kdo je predsednik njegove družbe?«

»No, kdo naj bi bil? Uganete?« je govoril Lance.

»Ne morem si misliti!«

»Veste kdo? Harrison Mac Cooley!«

Miss Featherstonova se je nasmehala, ko je slišala ime:

»Harrison! Ta je bil nekoč tudi moj gospodar.«

Pri teh besedah je prijateljico po-

menljivo dregnila s komolcem, potem je nadaljevala:

»Harrison je vendar oče tete Rosane. Tam pri njej ga bomo najlaže dobili! Saj je kuhan in pečen pri njej! Pojdimo ponj, da nas potem popelje na dirke. In vi, inženir, greste z nami. Med dirko boste imeli veliko časa za poslovne razgovore. Kar z nami!«

Ko je videla, da se Whitney malo obotavlja, ali bi povabilo sprejel ali ne, ga je udarila po rami kakor starega tovaršila in mu rekla:

»Ni ne odlašajte! V Harrisonovem vozu bo prostora tudi za vas!«

Inženir je še malo ugovarjal:

»Toda... jaz vas bom samo motil. Imam s Harrisonom poslovne zadeve, ki jih ni moči reševati na dirkah.«

»Zdaj smo zmenjeni. Če ne sprejmete vabila, me boste razžalili. To bi bilo kaj slabo darilo ob prvem srečanju!«

Inženir se zdaj ni mogel več braniti, ker se je bal, da bi bil nevljuden. Krenili so proti vratom, kjer se je pa prav ta trenutek ustavila visoka kočija, kakršne so bile tiste čase v modi. Pred njo sta bila vprežena dva ognjevit konja izredno visoke postave in dolgih nog.

Kočijažil je možak visoke postave, osivelih las, v svetli obleki, ki je bil navzlic svojim letom zelo čil in prožen. Z močnim potegom je ustavljal konje, da so

se vzpeli in obstali na mestu. Skočil je s kočije in zavpil došlecom v pozdrav:

»Vozili smo samo sedem minut, pa smo tu!«

To je bil Harrison Mac Cooley sam. Htel je pozdravljati Lanceja in svoji znanci, tako da je preslišal vzdih enega od prijateljev, ki so se bili pripeljali z njim. Ta je dejal:

»Hvala Bogu, da smo sploh prišli živit!«

Otr si je znoj s čela. Od strahu nad divjo vožnjo je bil ves moker. Harrison se ni zmenil za preplašene prijatelje, marveč je vzkliznil:

»Po tej nori vožnji je treba seveda kaj popiti!«

Njegove besede so bile zapovedovalne. Bilo je videti, da je Harrison možak, ki ni vajen, da bi mu kdo ugovarjal.

Na povabilo sta se njegova nič mlajša tovariša skobacala z voza ter lezla za njim v bar. Bilo je videti, da jima je vožnja precej pretresla stare kosti.

Novi došleci so na pragu zadeli na Whitneyjevo in Lancejevo družbo, ki se je odpravljala ven. Miss Featherstone je zagledala Harrisona in zavpila:

»Glej, očet!«

To je bilo njeno ime za bogatega zlatokopa. Stekla je do njega ter se mu obesila na ramo:

»Oče, tole je Jared Whitney, inženir. Je tri dni te išče.«

Harrison je mirnodušno vprašal:

»Kaj išče kakega mesta ali službe?«

Po brezbriznem vprašanju je bilo videti, da se ni nikdar slišal imena inženirja, ki je vodil delo v njegovem najvažnejšem in največjem rudniku. Brigalo

ga je, kdo je nadzornik v tej ali oni jami, samo da je zlato teklo iz nje v San Francisco.

Miss Featherstonova je pojasnjevala:

»Inženir Whitney že dela pri vas.«

Whitney je zdaj sam stopil do Harrisona in se mu priklonil:

»Inženir Whitney. Delam v rudniku Golden Moon.«

Zdaj se je Harrison popraskal po glavi in dejal:

»Whitney?«

Zazdelo se mu je zdaj, da je to ime vendarle že nekje slišal. Bilo mu je malo nerodno, da ne pozna niti višjih imen inženirjev v svojem podjetju. Zato se je začel delati, kakor da je Whitneyja zdaj prepoznal:

»Seveda! Da, da, Whitney! Golden Moon!«

Zasmejal se je, potem pa nenadno vprašal:

»Pa se ni kaj zgodilo? Je vse v redu tam pri vas?«

Se preden je mogel Whitney odgovoriti, po kaj je prišel, se je vtaknila med njiju miss Featherstonova, ki ji je bilo prerokanja dovolj:

»Seveda se je! Saj se vsak dan kaj dogodi. Toda zaradi tega ne bomo za-
majali dirke!«

Obnila se je k prijateljici in rekla:

»Brž, če ne bomo prepoznali!«

In stekla je po stopnicah v pričakovanju, da pojdejo vsi za njo.

Toda Harrison se zdaj ni dal zavesti. Dejal je Whitneyju:

»To sta moja družabnika. Frank Crouch in major Walsh.«

Možaka, ki sta se bila medtem že od-

pesnik Alojz Gradnik pred leti v zbirki »De profundis« in glasbenik Lucijan Marija Škerjanc mu je pritril z vso umetniško dušo in Glasbena Matica ga proslavlja za dvajsetletnico osvojenosti ter ga tako vsi trije skupno pojo nam ubogim Slovincem kot ideal. Toda mi odklanjamo z vso močjo smisel takega zedinjenja, ki nas žali v dno duše in zanika vsako našo samobitnost, vso našo zgodovino, našo vero in jezik. To je protinarodni duh, ki ne bi smel dobiti mesta na tako reprezentativnem mestu kot slavnostni program. Vse, ki smo ga poslušali, nas je bolelo v srce in smo se sramovali take slovenske proslave zedinjenja, ki nam jemlje vse in nas kulturno in narodno ponižuje. Škoda čudovite glasbe.

De profundis je vzel to misel pesnik in de profundis mi kličemo mi nazaj: Nočemo takega zedinjenja in to ni ideal Slovincem. Svoje hlapčevstvo postavljamo tako na piedestal in sami se klanjamo pred njim.

Kaj pravite: ali smo mogli bolj suženjsko proslaviti ta veliki dan?

Zakaj tako trošimo svoje umetniške, produktivne in izvajateljske moči?

Ta koncert v resnici pomeni samo zedinjenje Gradnika, Škerjanc in Glasbene Matice na platformi, ki je slovenskemu duhu nasprotna.

stanoval v Zgornji Šiški št. 91. Ostali podatki o njem še niso znani.

Dopolnilo k dobrovski nesreči

V ponedeljški številki našega lista smo poročali, da je avtobus na cesti, ki vodi proti Dobrovi, povozil neko žensko. Avtovozničnik Vehovec, ki tudi vozi po tej cesti, nas naproša, naj povemo, da te nesreče ni zagrešilo njegovo podjetje.

461.000 din za podaljšek tramvajske proge

Tramvajska proga bo podaljšana do Rakovnika. Stroški za ta podaljšek bodo znašali 461.000 dinarjev. Tirnice bodo deloma žlebičaste, deloma pa železniške. Izpeljana pa bo prav do konca ograje na Korotanovem igrišču. V načrtu je tudi podaljšek proge v Moste in izpeljava proge na Posavje.

Zahtevajte povsod naš list!

To in ono iz justične palače

G. Emil ima 6 križev — Parcela za 1600 Din kvm.

Na sodišču se razvijajo in pletejo prav čedne zanimivosti, ki jih dostikrat kronist prezre in jih tudi pravilno ne more oceniti. V zemljiškoknjižnem uradu, ki je nastanjen v veliki sobani, so postavili peč, kajti centralna kurjava je bila nezadostna, da bi mogla primerno ogreti sobano in velike knjige ob najhujšem mrazu. Prav je tako, da so tja postavili peč, bo vsaj grela dolge in druge zemljiškoknjižne zanimivosti. Kajti dolgovi prav radi zamrznejo, posebno, ko je temperatura pod ničlo.

Na raznih oddelkih sodišča so bile zadnji čas izvedene mnoge spremembe. Iz Ljubljane svojčas v Celje premešeni državni tožilec dr. Julij Fellner je sedaj dodeljen, ko je bil znova premeščen iz Celja na ljubljansko okrajno sodišče, kazenskemu oddelku in danes je prvi nastopil v veliki razpravi dvorani št. 79 kot predsednik malega kazenskega senata.

Na kazenskem oddelku, tam v pisarni, ki je blizu preiskovalnih sodnikov, slavi danes dobri in postrežljivi g. Emil Gril poseben jubilej. Prav danes pred 38 leti je vstopil v sodnopisarniško službo, ko je kot pristen ljubljčan dokončal ljudsko šolo, nekaj razredov realke in Mahrovo šolo. Hoteli so iz njega napraviti trgovca. Pa Emil je je rajši popihal v pisarno na sodišče. Svojo kariero je nastopil najprej v Cerknici, tam je bil kot originalen in šaljiv deček močno priljubljen. Pot ga je nato zanesla tja na zeleno Stajersko v Marenberg in od tam je l. 1911 priromal v Ljubljano na sodišče, kjer še sedaj službuje. Dosegel je sarko višjega sodnega oficijala. Dolgo let je na kazenskem oddelku. Pozna vse zaprašene akte, tudi tam dol v hladnih kletih. Poznajo ga sodniki, novinarji in tudi drugi ljudje, ki so prišli v navzkrižje z zakriviljenim paragrafom. In veste koliko je g. Emil star? Prav 3. novembra Gospodkovega leta 1878 je zagledal luč sveta v Ljubljani. Ima torej že šest poštenih križev. Naj ga Bog ohrani pri zdravju in dobri volji!

V oktobru so bile izvršene mnoge transakcije v zemljiški knjigi. Cene parcelam se dvigajo. Prav zanimivo je, da je bila neka stavbna parcela v bli-

žini kavarne »Evropac« ob Tyrševi cesti prodana za več kot 1600 din kvadratni meter. Tako drago že kmalu ni bila v Ljubljani prodana nobena parcela! Najdražje so bile po 1000 din kvadratni meter.

Po dosedanjih splošnih podatkih je bilo letos na realitemnem trgu prav živahno. Napredaj pa so še mnoge velike stavbne parcele, mnoge hiše in vile, toda za nekatere se ljudje toliko ne zanimajo, ker so ležale bolj ob stranskih prometnih žilah. Največ parcel je bilo oktobra in septembra prodanih v kat. občini Peteksovo predmestje I. del in kat. obč. Sp. Šiška. V teh dveh kat. obč. je bil splošno svet po 50—200 din kvadratni meter.

V Langusovi ulici stanujoči posestnik Karel Hladky je prodal Letnikovu Mariji, trgovčevi, soprogu v Trbovljah, svojo hišo v Langusovi ulici 23, spadajočo pod vl. št. 388 k. o. Gradiško predmestje, za 419.000 din. Dr. Ivo Majaron je kupil od barona Antona Codellija par. št. 168-43 k. o. Udat v izmeri 552 kvadratnih metrov za 30.000 din. — Mesarski mojster Al. Brecljnik je prodal soprog strokovnega učitelja Mariji Puharjevi par. št. 23-2 k. o. Sp. Šiška v izmeri 1208 kv. metrov za 81.748.

Maver Tereziya je prodala Rozaliji Seničevi, stanujoči v Detelovi ulici št. 26, posestvo vl. št. 514 k. o. Moste, obstoječe iz hiše in vrta, za 220.000 din. Na Večni poti stanujoči posestnik Matija Debevec je prodal Kongregaciji usmiljenih sester sv. Vincencija Pavelskega 2 parceli št. 441 in 444 k. o. Trnovsko predmestje, za 108.000 din.

Ljotičeva lista v celjskem okraju

Ljotičevi celjskega okraja so izbrali na svoji konferenci za kandidata za celjski okraj posestnika in trgovca v Zalcu g. Vabiča Vinka, za njegovega namestnika pa črkostavca v tiskarni Rode-Martinčič g. Bavdka Martina iz Celja. Kako bo z glasovi v Celju samem, je res težko, saj študenti celjske realne gimnazije in nedoletni dečki še ne bodo mogli voliti.

teščala in okrepila od strahu, sta stopila bliže. Harrison jih je seznanjal:

»Ta vodi naš rudnik Golden Moon. Inženir...«

Ni se več spomnil imena, ki mu ga je bila povedala prej miss Featherstonova, zato se je začel naglo poslavljati. Ko je že odhajal, je dejal Whitneyju:

»To je dr. Crouch, odvetnik za naše podjetje. Z njim se boste razgovorili o vsem, kar bi radi. Pomagal bo še major, če bo potrebno.«

Inženir je bil pripravljen, da bi takoj odšel z gospodoma in opravil, kar se je bil namenil in zaradi česar je bil prišel v mesto. Toda v tem trenutku se je vrnila miss Featherstonova in poklicala Whitneyja:

»Tak zdaj pa pojdimo na dirke. Pustite stare dedce, saj se boste še lahko zabavali z njimi!«

Lanceju je bilo njeno siljenje že malo odveč, zato je dejal:

»Nikar tako ne tišite! Saj bomo kmalu lahko šli. Ne bojte se, da bi zamudili!«

Tudi prijateljica ji je rekla:

»Tak pust ga no, če ima opravila!«

Miss Featherstonova pa se ni menila za opombo, marveč je prišla inženirja za roko in ga potegnila s seboj:

»Kar pojdite! Mudi se žele!«

Whitney se je vljudno opravičeval:

»Ivala lepa, toda res ne morem z vami. Ne zamerite!«

A miss Featherstonova ni marala popustiti:

»Oh vendar! Saj bo rudnik počakal do jutri. In dr. Crouch prav tako.«

Whitney ji je pojasnjeval:

»Toda Harrison se zdaj ni dal zavesti. Dejal je Whitneyju:«

»To sta moja družabnika. Frank Crouch in major Walsh.«

Možaka, ki sta se bila medtem že od-

tesnili, da je zlato teklo iz nje v San Francisco.

Miss Featherstonova je pojasnjevala:

»Inženir Whitney že dela pri vas.«

Whitney je zdaj sam stopil do Harrisona in se mu priklonil:

»Inženir Whitney. Delam v rudniku Golden Moon.«

Zdaj se je Harrison popraskal po glavi in dejal:

»Whitney?«

Zazdelo se mu je zdaj, da je to ime vendarle že nekje slišal. Bilo mu je malo nerodno, da ne pozna niti višjih imen inženirjev v svojem podjetju. Zato se je začel delati, kakor da je Whitneyja zdaj prepoznal:

»Seveda! Da, da, Whitney! Golden Moon!«

Zasmejal se je, potem pa nenadno vprašal:

»Pa se ni kaj zgodilo? Je vse v redu tam pri vas?«

Se preden je mogel Whitney odgovoriti, po kaj je prišel, se je vtaknila med njiju miss Featherstonova, ki ji je bilo prerokanja dovolj:

»Seveda se je! Saj se vsak dan kaj dogodi. Toda zaradi tega ne bomo za-
majali dirke!«

Obnila se je k prijateljici in rekla:

»Brž, če ne bomo prepoznali!«

In stekla je po stopnicah v pričakovanju, da pojdejo vsi za njo.

Toda Harrison se zdaj ni dal zavesti. Dejal je Whitneyju:

»To sta moja družabnika. Frank Crouch in major Walsh.«

Možaka, ki sta se bila medtem že od-

Od tu in tam

O psihološkem razpoloženju Hrvatov in Srbov je na nedeljskem sestanku prištevši JRZ govoril bivši poštini minister dr. Branko Kaludžerčić. Med drugim je dejal tole: Hrvati so individualisti, Srbi pa totalitaristi, med obojima pa obstajajo približno takšne razlike, kakor na primer med Angleži in Nemci. Hrvati so se v zgodovinski morali borili za svoje individualne pravice, Srbi pa so se borili za to, da bi ohranili državne meje in državo rešili. Zaradi tega imamo Hrvati in Srbi to razliko glede na politično življenje. — Minister Kaludžerčić je nato srdito napadel delo Pere Živkovića in Boška Jevtića, ter poudaril, da je bila pod njuno vladno država v veliki nevarnosti. Iz Jugoslavije tedaj niso odhajali samo navadni politiki, pač pa tudi mnogo takšnih, ki so podpisali akt 1. decembra 1918, ter tvorci krliske deklaracije.

Za ustanovo slavne srbskega slavista Vuka Štefanovića Karadžića, katerega 150 letnico rojstva so praznovali letos, so do sedaj nabrali že nekaj več kakor 400.000 dinarjev. Največ sta v ta namen prispevali Vojvodina in Hrvaška, šele potem pa ostali srbski kraji. Odbor, ki vodi ustanovo (zadružbino), si je izposloval pri prosvetnem ministru dovoljenje, da se prostovoljni prispevki lahko nabirajo med šolariji v osnovnih in srednjih šolah. Poleg tega pa je v sklad darovalo mnogo drugih zasebnikov in kulturnih delavcev. Sklad, ki se bo nabral, bo služil za podpiranje kulturnih stremeljenj in kulturnih delavcev ter za podeljevanje nagrad znanstvenikom slavistom.

Učenje angleškega jezika pri nas je začelo propagirati neko angleško društvo, ki je poslalo v našo državo polkovnika Bridga. Do sedaj se je pri nas angleščina poučevala na vseh treh univerzah ter v zasebnih tečajih, nikakor pa ne v srednjih šolah. Bridge je v svoji izjavi častnikarjem dejal, da bodo poslali iz Anglije še nove učitelje na vse tri jugoslovanske univerze, ki bodo pomagali dosedanjim. Na svojem potovanju po Jugoslaviji je ta anglež dobil vtis, da se naši narodi nauče angleščine brez velikih težav. Zraven pa je poudaril, da se učenje angleščine izplača že iz tega razloga, ker je ta jezik najbolj razširjen na vsem svetu.

Velike težave je imela JNS pri izboranju svojega kandidata za okraj Prijedor. Kar pet konferenc se je izjalovilo, ker je vodstva stranke postavljalo svojega kandidata, katerega pa zaupniki stranke niso marali. Šele na šestem sestanku so končno izbrali kandidata v osebi trgovca Štrbea, ki je dobil 60 glasov, med tem ko jih je uradni kandidat strankinega vodstva, bivši narodni poslanec Živko Danolović, dobil le 10.

Nov Higieniski zavod bodo zgradili v Sarajevu. Te dni je sarajevska Državna hipotekarna banka že prejela dva milijona dinarjev kot prvi kredit za zgraditve palače Higienikega zavoda. Ta denar zadostuje, da se bodo dela lahko začela, pozneje pa bo državna podpora seveda še prišla.

Največja tekstilna tovarna na Balkanu, t. j. tovarna v Dugi Resi, je v nedeljo popoldne postala žrtev strahovitega požara. Ogenj je izbruhnil v skladišču, kjer je bilo okoli 2000 bal bombaža. V trenutku je bilo vse skladišče v plamenih. Prihitieli so takoj gasili, ki so imeli silno težaven posel. Na pomoč so prihitieli tudi karlovske gasilci. Gasilo ni nič manj kot 42 brizgaln. Z nadčloveškimi naporii se je gasilec le posrečilo požar omejiti. Pogorelo pa je kljub temu okoli 40 vagonov prvovrstnega angleškega, ameriškega in indijskega bombaža, okoli 6 vagonov cimenta, velika zaloga električnega materiala in drugega orodja, mnogo pohištva v stanovanjskih objektih tovarne. K sreči je bilo mirno vreme, drugače bi gotovo požar povzročil še neprimerno večjo škodo. Ker je pogorelo skoro čisto ves bombaž in ker ni moglo tako hitro dobiti novega, bo tovarna skoro gotovo morala nekaj časa počivati z delom. Škoda znaša 5 do 6 milijonov dinarjev, tovarniški prostori in zaloge, ki so zgorele, so bile dobro zavarovane.

Razstava, ki nazorno prikazuje uspehe in delo vlade Dr. Stojadinovića v treh letih, se je iz Banjaluke preselila v Sarajevo. Tudi tu je bila slovesna otvoritev, katere se je udeležil ban, poveljnik divizije, župan, funkcionarji JRZ in druge ugledne osebnosti. Otvoritveni govor je imel šef centralnega preobiroja dr. Kosta Luković. Prvi dan v nedeljo je razstavo obiskalo več kot tisoč ljudi.

Jadrnico sta ukradla v dubrovniškem pristanišču dva Zemunčana, nato pa se z njo odpeljala na odprto morje, kjer se naenkrat nista znala več orientirati. To je bilo nekako pred dvema mesecema. Počasi ju je jadrnica zanesla v italijanske vode, kjer so ju italijanske oblasti prijele ter poslale nazaj v Jugoslavijo. Tu so seveda oba svojevredna uzmovila zaprli. Pred sodnikom sta svoje dejanje priznala in je dobil prvi 2, drugi pa 5 mesecev strogega zapora.

Svojega prijatelja je ubil zaradi suma, da zalezuje njegovo ženo, kmet Zivan Tubić iz Mošorina pri Novem Sadu. Z nadzornikom kanala Stevanom Čikoševićem sta bila tako dolgo velika prijatelja, dokler Tubić ni začel brez vsakega poviča sumiti v prijatelja, da hodi v času njegove odsotnosti k ženi v vas. Iz tega so se rodili prepri in prikrutje, dokler Tubić stvari ni slednjič pritiral do tožbe pri občini. Tam so ga zamen preprečevali, da so take zablodele misli vznikle le v njegovi glavi. Kasneje so mu dostavili ukaz občine, naj izroči svojo lovsko puško. Tubić jo je vzel, toda šel je z njo spotoma do Čikoševićeve hiše. Tam je gospodarja počakal in ga z dvema streloma ubil. Po storjenem zločinu je odšel k orožnikom in se jim prijavil.

Zaradi nekaj dinarjev je prišlo do krvoprelitja v mesariji Franje Novaka v Našicah. Čevljar Jovo Novaković je prinesel Novaku nove čevlje in po stari navadi z njim poravnal račun tako, da bo za dolžni znesek nekaj časa kupoval meso. Zaradi nekaj dinarjev pa sta se mesar in čevljar spila. Mesar je pograbil kol in mahnil z njim po Novakoviću. Toda ta je potegnil samokres in ustrelil na Novaka, da se je mrtev zgrudil. Ker sta pa mesarjev oče in mati priskočila sinu na pomoč, je Novaković ustrelil še dvakrat in težko ranil oba. Končno se je zgrudil pa še sam, omamljen od udarca, ki mu ga je zadal mesar.

Deset vagonov se je odrgalo od vlaka v bližini Zemuna. Tovorni vlak je potegnil iz postaje Zemun v smeri proti postaji Zemun - Novi grad. Sredi proge, ki se tod vzpenja, pa se je deset zadnjih vagonov odrgalo in začelo drčati navzdol. Med tem časom pa je iz Zemuna krenil še drug tovorni vlak po istem tiru. Ko je strojevodja tega vlaka videl, da drvijo proti njemu vagoni, je zmanjšal brzino, vendar pa trčenja ni mogel preprečiti. Dva od desetih vagonov sta se popolnoma razbila, od tovrstnega vlaka pa sta dva skočila iz tirov. Pri nesreči je bil precej huda ranjen tudi zavirač vagona, ki so se odrgali.

Sredi mesta je mnogo nezazidanih parcel

Ljubljana, 8. nov. Na vso moč postajamo podjetni. Ko človek takole hodi v prijaznem jesenskem popoldnevu po ljubljanskih ulicah, ga pot nanese pogosto tudi malo bolj ven, na periferijo, v manj obljubene kraje, kar stmi. Sprva se ga po končani službi in po kosilu — še prijemljiva nekakšna prijetna dremavica in zamišljena lenobnost, ki njegovo razpoloženje obračata k »estetični kontemplativnosti«; kakor martinček na zidu se greje na kakšnem oblišanem cestnem oglu, drevje v parkih ogleduje, rahlo nostalgichen postaja, saj žive v njem spomini ne prelepe lirčne pesmi iz pozne jeseni, ko sumira priroda in se veter poigrava z uvelim listjem. Ščasoma pa njegov duh zajadra v druge vode; naveliča se poetične zbranosti (saj veste, vsaka stvar je le nekaj časa dobra), spusti se s prestola vzvišenih, eteričnih misli in sede na vsakdanjo zemljo. Njegov duh objame realnejše, nazornejše reči, k »prvemu planu« se spravi, drugega in tretjega pa odrine z ljubezno samo ob sebi umevnostjo vstran, za čase, ko bodo spet v duši zabrnele lirčneje strune. Takle sprehajalec v mestu skoraj že ne more videti drugega kot hiše. Malo si ogleduje novodobno arhitekturo, nekaj mu je všeč, drugo se njegovemu kritičnemu očesu zameri. Počasi se premika, gleda, gleda, zbira dojme in začenja razmišljati. Morda prvič ene ali druge važne reči dojame, ker pa se pasu njegove oči večkrat na njej, mu ščasoma le pride živejše do zavesti. Tam zapazi pomanjkljivo vlit asfaltni hodnik, drugod se lahko huduje nad hišnim gospodarjem, ki ni pobelil pročelja na poslopju, spet na tretjem kraju mu ni všeč urbanistična regulacija. Vsakokrat kaj opazi, opazuje, nje strne in takole mu je prišlo na misel tudi tole:

Vsa druga leta opažamo živahno stavbeno gibanje. To gibanje je na vsak način po svoji pretežni plati centrifugalno. Na sever gre smer proti Savi, na severozahod proti Šiški se širi, na vzhodu narašča, tudi na jugu je že močno in na jugozahodu. Sredi mesta pa so ljudje večinoma zidali le po vojni. Nova Mayerjeva palača, novi hotel »Slon«, palača »Slavijec« in palača Bate, vse to so skoraj izjeme. Parcele sredi mesta, tiste mislimo, ki so še neizrabljene, so predrage. Posostniki, katerih last so, imajo zdaj sijajno priliko za špekulacijo.

Kako tržni urad ščiti poklicne vrtnarje

„Niti ena v lonček vsajena krizantema ni prišla iz okolice v mesto“

Ljubljana, 7. novembra.

Cvetja na ljubljanskih pokopališčih je bilo tudi letos prav mnogo. O vseh svetih, čeprav je mestna vsesvetska akcija pozivala prebivalstvo k skromnosti. Koliko cvetja so pripravili ljubljanski vrtnarji sicer ni mogoče ugotoviti, pač nam pa trošarina natanko pove, koliko je prišlo cvetja z dežele in celo iz drugih držav. V lončkih smo lani meseca oktobra dobili v Ljubljano 2350 kg vsajenih rastlin, letos pa prav nič, ker je mestni tržni urad strogo ščitil koristi naših obrtnikov-vrtnarjev in cvetličarjev, da si niti ena v lonček vsajena krizantema ni upala iz okolice v mesto. Zavzemanje našega magistrata za domače vrtnarje je pa tudi do skrajnosti odvrnilo dovoz rezanega cvetja iz okolice, ker smo lani dobili iz okolice 4775 kg raznovrstnih rož, letos pa samo še 2915 kg. Predvsem pa moramo pogledati razliko med dovozom cvetja po železnici. Lansko leto meseca oktobra je bilo na glavnem kolodvoru zatrosarinenega 2350 kg svežega cvetja, letošnji oktober pa znatno večjo količino 2488 kg. Poleg tega smo pa lani dobili v Ljubljani predvsem iz Italije meseca oktobra 138 kg južnega cvetja, torej predvsem nadeljnov, a minul oktober še vedno 107 kg južnih rož, čeprav jih že mnogo pridelamo na našem jugu. Da smo porabili toliko več cvetja za

hranje in kalkuliranje. Toliko in toliko bo treba zahtevati od kvadratnega metra, pa se mi bo splačalo, si misli ta in oni. Če mi ta ponudnik ne bo ustrezal, bom rajši počakal prihodnjega in bom imel pri tem celo dobiček, saj prav gotovo lahko računam, da bo cena parcelam na tako važnem kraju, kjer leži moje zemljišče, le še rasla in bom za parcelo dobil še mnogo višji znesek... Seveda tega ne delajo vsi. Ponekod imajo parcele že dalj časa visoko ceno. Lastniki bi seveda ravnali sebi v škodo, če bi neprisiljeni znižavali njihove vrednosti. Drugi pa spet korajžno kalkulirajo z rastjo vrednostno višino in z uro, ki se bo »gospodarsko splačala«. Pri tem seveda tudi tisti ljudje, ki bi si radi sezidali hišo, nočejo ostati kalini. Zidali bomo tam, kjer so parcele poceni, ne pa tód, kjer so drage, si mislijo. Naše mesto, ki se naglo lepša in urbanistično lepša, pa prav na ta račun v središču, v svojem jedru, še vedno razgalja nekaj zelenih lis in praznih prostorov. Pomagamo si s parki, kjer prav za prav niso potrebni. Tako n. pr. je ves predel okrog muzeja zelen — Tivoli je pred nosom. Slabo izrabljen je prostor za Figovec, za Slamičev, visa vis klasične gimnazije, za Pošto hranilnico. Na Resljevi cesti je še obilo praznih parcel, prav tako na Masarykovi, kjer se levo in desno od Mikličevih stavb, Grafike in od Vzemajne zavarovalnice razprostirajo vrtovi. Kako nekoristen je na primer veliki ograjeni prostor med Vzemajno zavarovalnico in Tyrševu cesto! Tuja, ki pride po Miklošičevi cesti v mesto, brez dvoma močno moti široka vrzel med palačo Grafike in med naslednjim poslopjem. Kako slabo mora nanj učinkovati trill leseni, z lepaki prekriti plot pred garažo, do katere prideš po zanemarjenem dvorišču! Takoj prvi ugodni dojem mu je s tem skvarjen. Na Miklošičevi cesti bi bilo treba zamašiti še vrzel med Zadržno gospodarsko banko ter med višje ležečim poslopjem. Potrebno bi bilo izpopolniti tudi vrzel med »Unionom« in med Vzemajno posojilnico. In takih pomanjkljivosti bi lahko našli še več. Zdi se nam, da bi bilo najučinkovitejše zdravilo proti stavbenemu zastoju na teh krajih, če bi se merodajni krogi spomnili in »prilepil« progresivni davek na take nezazidane parcele v našem lepem mestu.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer	sko stanje	Temperatura v °C	Relativna vlažnost	Veter (smer, jakost)	Pada-vine
Ljubljana	766.7	14.0	2.0	89	NE ₁	—
Maribor	763.0	19.7	1.0	80	0	—
Zagreb	767.1	20.0	7.0	90	0	NE ₁
Belgrad	763.2	16.0	9.0	90	10	0
Sarajevo	767.7	18.0	10.0	90	5	0
Vis	766.3	17.0	13.0	90	0	NW ₁
Split	766.2	22.0	15.0	60	0	NE ₁
Kumbar	762.8	23.0	15.0	70	4	N ₁
Rab	767.1	21.0	14.0	50	0	0
Dubrovnik	763.8	23.0	10.0	50	0	NE ₁

Vremenska napoved: Zjutraj megla, čez dan pretežno jasno vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od večera do danes: Iz noči do 10.10 je bila nizka in gosta megla, do 10.40 pa srednje gosta. Ob 10.50 je postajalo sonce, vendar pa je bilo redko megleno do 12.40, ko se je popolnoma zjasnilo. Popoldne je bilo popolnoma jasno do 15.45, nato pa se je nekoliko pooblačilo, vendar pa je bilo večinoma jasno ves popoldan kakor tudi zvečer.

Koledar

Danes, torek, 8. novembra: Brigita. Sreda, 9. novembra: Božidar.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Franciškanska prosveta M. O. v Ljubljani priredi drevi ob 8 v franciškanskih dvorani sklopiotno predavanje za športnike vseh panog pod naslovom »Novejša izkustva v športu«. O izledkih športne medicine v zadnjem času bo predaval ob številnih sklopiotnih slikah dr. Bojan Breclj. Predprodaja vstopnic po 3 in 2 din v »Pax et bonum«, franciškanska pasaja.

Bežigradska prosvetno društvo ima svoj tretji prosvetni večer v četrtek, dne 10. novembra ob 8 zvečer v Mavričevi dvorani (poleg kavarne Majcen na Tyrševi cesti). Na sporedu je domača fantovska pesem, deklaracija in zanimivo predavanje: Zale. Predava g. ravnatelj Sušnik Stanko. Vsi Bežigradci, kakor tudi ostali, vlijudno vabljeni.

Ljubljansko gledališče

Drama, Torek, 8. novembra: zaprto. — Sreda, 9. novembra: Izsiljena ženitev, Ljubzen zdravnik. Red B. — Četrtek, 10. novembra: Brezov gaj. Premiera. Premierski abonma. — Petek, 11. novembra: zaprto. — Sobota, 12. novembra: Potopljeni svet. Red A.

Opera: Torek, 8. novembra: Aida. Premierski abonma. Gostuje Ljubica Karna. — Sreda, 9. novembra: Na sinjem Jadranu. Red Sreda. — Četrtek, 10. novembra: Poljub. Red Četrtek. — Petek, 11. novembra: zaprto. — Sobota, 12. novembra: Don Kihot. Premiera. Premierski abonma.

Ogenj uničil kozolec

Celje, 8. novembra.

Snoči okoli 8 je izbruhnil ogenj v kozolec oolazaristov za Jožefovim hribom. Kmalu je zajel ves kozolec in velik odsev je bil viden daleč na okoli. Čez nekaj minut smo slišali gasilski rog, kmalu pa so že hiteli celjski gasilci skozi mesto in zavili pod železniškim podvozom proti Jožefovemu hribu, za katerim se je dvigal visok odsev ognja. Prvi so bili na kraju požara celjski gasilci, ki so takoj stopili v akcijo, kmalu za njimi pa še gabrski. Celjski gasilci so se z vso vneto trudili, da so požar omejili, zlasti pa so pazili na stanovanjsko hišo, ki je tik kozolca in je bila v resni nevarnosti. Polivali so streho z vodo in tako onemogočili, da se ni vnela. Ogenj je bil velikanski, ker je bilo v kozolecu mnogo sena, filozofine, v oknih pa je bila koruza. Vse to je zgorelo. Ostalo so le še stebri. Škoda znaša približno 30.000 din.

Kako je ogenj nastal, se sedaj še ne ve. Perice, ki stanujejo tu, so izjavile, da je šel že več večerov tot mimo neki mož, ki bi mogoče vrgel v seno cigaretni ogorek. Možno je tudi, da je hotel tu prenočiti kak brezposeln in je nehoti zažgal, ni pa tudi izključeno, da ni ogenj zanetil hudobna človeška roka, ki sovraži očete lazariste.

Za koncert Ljubljanskega kvarteta (Pfeifer, Stanič, Šušteršič, Müller), ki se bo vršil v ponedeljek, 14. t. m. v veliki Filharmonični dvorani ob 20, so vstopnice že v predprodaji po običajnih koncertnih cenah v knjigarni Glasbene Matice. Na tem koncertu bodo v Ljubljani izvajali prvič godalni kvartet R. Zike, Beethovnov godalni kvartet v e-molu, op. 59 št. 2 in Verdiev godalni kvartet v e-molu. Na koncert priznanega komornega združenja že danes opozarjamo.

Sah

Silajna zmaga, ki jo je izvajeval v nedeljo v Zagrebu pri semifinalni šahovski tekmi Ljubljanski šahovski klub, je bila nepričakovano visoka, popolna. Večeraš smo poročali, da si je LSK zagotovil svojo zmago nad Zagrebčani, da se do prvega prekinitja iger, in sicer v visokem razmerju. Da pa bo to razmerje naraslo na 6:2, tega menda res ni nihče pričakoval. Tako so Ljubljančani častno preletali predzadnji letošnji boj, in jim zdaj preostane še, da se spoprimejo z Belgradčani. Ta boj bo gotovo težji, kot je bil zagrebški, vendar LSK — če bodo njegovi igralci tako sijajno razpoloženi, kot zdaj — tudi v Belgradu lahko računa tudi na zmago. S tem si bo obdržal dolgoletno prvenstvo. Končni boj bo 20. novembra. Ali bo v Belgradu, ali v Ljubljani, o tem bo odločil žreb.

V Zagrebu so na posameznih deskah premagali: Milan Vidmar ml. dr. Astaloša, Furlani dr. Karabarija, Sorli Rabarja, Gabrovšek Šubariča, Sikošek Licula, Ciril Vidmar in Salinger ter Gerzinič in Popović so remizirali; Šiška pa je edini od Ljubljancanov igrar izkobil in še ta po kontumacu. Premagal ga je Slovenec.

PRODAJALKA, dobro izveščana v trgovini z mešanim blagom, pridna, poštena, ki se ne boji dela ter zna in hoče delati tudi na gospodinjstva in razna hišna dela — se takoj sprejme. — Ponudbe upravi »Slov. doma« pod št. 17.540.

Sirite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. doma«

Neprijetne posledice izdanih pisem

Maribor, 6. novembra.

Pisma so včasih lepi spomini. So ljudje, ki hranijo vsako pismo, so pa tudi takšni, ki hranijo samo ona prijetne vsebine, kakšna opominjevalna in podobna pa mečejo v koš. Med slednje se štejejo zlasti mlada dekleta, ki hranijo pisma svojih obaževateljev, da jim bodo na starost priče njihovih mladostnih uspehov. Včasih pa lahko postanejo takšna pisma prav nevarna, da celo izdajalska. To dokazuje primer, ki ga preiskuje sedaj mariborska policija in ki se je kljub vsej molčljivosti oblaetev in prizadetih ljudi razvil v majhen, pikanten družaben skandal za Maribor, tembolj, ker je prizadetih z njim nekaj mladih lepotic iz znanih mariborskih rodbin. Na policijo so zasliševali te dni mlado, zelo lepo mariborsko deklico, ki je hranila kopico pisem. Dobivala jih je od več strani, med njimi so bila pa tudi pisma njenega pravega fanta, ki živi nekje v tujini. Iz teh pisem je bilo razvidno, da je dekle prosilo svojega fanta, naj ji pošlje kakšno sredstvo proti nosečnosti, in kakor so fantova pisma dokazovala, je to sredstvo deklica tudi dobila. Ni pa ga rabila samo za sebe, temveč so se ga posluževali tudi njene prijateljice. Nearečen slučaj pa je hotel, da je dobil ta pisma v roke neki gospod, katerega je deklica precej interesirala. Ko je videl vsebino, je postal od ljuboznosti ves besen, pa je opozoril na pisma mariborsko državno pravdnštvo, ki je poverilo mariborsko policijo z nadaljno preiskavo. Ta je seveda vedno radovedna, pa je pisma zasledila. Iz tega se je sedaj razvila preiskava, ki bo mogoče spravila na dan razne zanimivosti.

K tekmi med Kranjem in Svobodo

Ljubljana, 8. novembra.

V »Jutru« je pred nedavnim nekdo kritiziral sodniško odločitev g. Maecorattija, ki je pred časom zaključil tekmo Kranj-Svoboda, ko se je igra izrodila. Na to svojo kritiko je dobil jasev in izbrazen odgovor s strani sodnika g. Maecorattija samega, pa tudi v »Slovencu«, je izšel odgovor, ki je zadel v živo. V našem listu smo že drugi dan omenili, da je g. Maecoratti postal popolnoma pravilno, ka je tekmo zaključil, in pripomogli smo tudi, naj naši sodniki odslej sodijo čim strožje, saj so se nogometni stražarsko razvili ter se na tekмах ponašajo čedalje slabše.

Zanimiv članek je o današnji športni zrelosti izšel v zagrebškem listu »Večere«. Prav bo, če navedemo nekaj stavkov, saj ilustrirajo, da tudi tam niso razmere nič boljše. Mlajši rod je prav zares od eile samopašep povsod; to se pozna tudi v nogometu, mora pa nujno nehati. »Večere« piše med drugim: »V zadnjem času doživljamo na terenu prav neverjetne surovosti posameznih nogometašev. Kakor delajo višji, tkzv. boljši klubi, tako delajo tudi nižjezredni. Konca in kraja ni kletvam, prostaštvom in žalitvam, ki jih slišimo prav na tribune. Naši sodniki so ali gluhi, ali pa so preveč

sumnostni ves besen, pa je opozoril na pisma mariborsko državno pravdnštvo, ki je poverilo mariborsko policijo z nadaljno preiskavo. Ta je seveda vedno radovedna, pa je pisma zasledila. Iz tega se je sedaj razvila preiskava, ki bo mogoče spravila na dan razne zanimivosti.

Boj proti jetiki v Mariboru

Maribor, 6. novembra.

Protituberkulozna liga v Mariboru je podala javnosti zaradi nekaterih zamudnikov šele sedaj poročilo o poteku in uspehu letošnjega protituberkuloznega tedna, ki je v moralnem in finančnem oziru daleč prekorajši lanskega. Maribor je letos pokazal posebno požrtvovalnost. Od nabiralnih akcij zaznamujejo največji napredek zbirke, ki so bile uvedene pri podjetjih (industrija, obrt, trgovina), industrijskem delavstvu in pri zasebnikih; dalje so k uspehu v znatni meri pripomogli tudi šolniki, javni, državni in župni uradi, agilni skavti, lastniki kinov, voditeljica nabiralnega dne in gledališka uprava.

Iz računskega zaključka je razvidno, da so dohodki v letošnjem protituberkuloznem tednu skoraj za polovico večji od preteklega leta, ki so znašali 34.949.75 din nasproti letošnjim 60.258.25 din. Zato se protituberkulozna liga v Mariboru vsem imenovanim osebam, ustanovam, skavtom, šolam, delavstvu in trdkam, ki so pripomogle z izredno vneto in požrtvovalnostjo do tako lepega uspeha, najiskreneje zahvaljuje.

obzirni, ali pa so povsem preplašeni, pa se narede kot bi ne bili ničesar slišali, niti najsurovejših izrazov, ki se z njimi postavljajo nevzgojeni nogometiši. S takimi praksami in s takim delom je treba že enkrat nehati. Nogomet ni neka divjaška igra, ni to igra, v kateri se hajajo mladi ljudje zato, da bi si lomili kosti in si drug drugemu psovali najsvetejše reči. Nogomet je zato tu, da se ljudje ukvarjajo s športom in da v medsebojni tekmi s športnimi sredstvi vzajemno pokažejo, kaj zna poedinec, kaj zna in more celota. — Mnogo je dandanašnji pohablencev, mnogo je ljudi, ki so za vselej pravi za prav izgubili roko ali nogo. Zato mora biti odslej uveden najstrožji red in sodniki nogometnih tekem bodo v bodoče kaznovali najstrožje ne samo dejanje, ampak tudi namen. Tisti podivjani kibici, ki k takim izpadom pozivajo svoje igralce, pa bodo kaznovani s tem, da jim bo za vselej zabranjen dostop na igrišče, kamor tudi ne spadajo. (Podčrtal »Večere«). Zares je treba podvzeti le najstrožje mere, ker je zadnji čas, da se iztrebi to največje naše zlo. Zagreb ne potrebuje takih nogometišev in takih kibicev, ki se radujejo, kadar komu drugemu počti kost na nogi ali na kakšnem drugem delu telesa. — Tako »Večere«. Te misli so prav dobre in ne veljajo samo za Zagreb, ampak prav tako tudi za Ljubljano. Tudi naši sodniki naj odslej brez slehernega prisašanja najstrožje kaznujejo nesportne igralce — pa bomo kmalu imeli na igriščih vzgleden red.

Newyorški nebotičnik sredi pšenice

Na veliki razstavi bo prihodnje leto v New Yorku tudi njiva pšenice

V New Yorku bodo imeli prihodnje leto velika razstava, na kateri bo vzbujalo gotovo posebno pozornost bogato žitno polje sredi mesta. Tega žita ne bodo od kod drugod presadili na newyorška tla, pač pa ga bodo že kar tam vsejali, da bo ravno do časa razstave dozorelo. Sredi žitnega polja se bo vzdigoval v nebo visok nebotičnik, ki bo nosil ime »čudovita pekarna«. Vse naokrog bo dišalo po svežem kruhu in prijetni vonj bo vabil ljudi, ki se bodo razstave udeležili, naj si kupijo tega gosposkega kruha in maslenih rogljčev.

Newyorška policija gotovo ni in tudi v bodoče ne bo varčevala z denarjem za prireditve te svojevrstne in veličastne razstave in za to, da sredi mesta zraste bogato žitno polje. Temu žitne-

nemu polju so namenili tisoč kvadratnih metrov zemlje, stroški pa bodo znašali sedem tisoč dolarjev. Na določeni kraj bodo navozili okoli 500 kubičnih metrov rodovitne zemlje. Precej delavcev bo prišlo do svojega dobrodošlega zaslužka. Z deli so že začeli.

Tudi obredu svečanega polaganja temeljnega kamna za to razstavišče se Newyorčani niso odrekli. Zastopnik newyorške mestne občine je sam začel z delom. Vse delo se je na motorni plug in sam zarezal v svet prvo brazdo. Morda bi bilo še bolj svečano in dostojneje, če bi v plug raje vpregli konje, kakor da so njihovo delo nadomestili z motorji. Na vsak način, toda, ta ne bi bilo več tako po ameriško!

5 tanki nad letala

Vojska je dozdaj uporabljala tanke izključno samo za lažje prodiranje in za tako imenovano »čiščenje« ozemlja. Pod njihovo zaščito je brez večjih izgub lahko prišla do sovražnikovih postojank pehota, v kateri bi bilo drugače le preveč žrtev. V vojaški tovarni v New Jersey pa so naredili že nekaj tankov, katerih namen je čisto drugačen, kakor pa so ga imeli tanki dozdaj. Narejeni so tako, da bodo lahko služili za obrambo pred letalskim napadom. Vsak ima po tri »trojnice« in en top. Top je nameščen v glavnem oklopu, »trojnice« pa ob straneh in spredaj. Posadka takšnega malega tanka šteje tri osebe, in sicer dva strelca in enega moža, ki vodi tank. Tank more doseči na gladki cesti hitrost do 170 km na uro, zunaj na prostem polju pa do 100 km. Zdi se sicer, da je ta hitrost naravnost fantastična za tanke, vendar časopisna poročila pravijo, da številke niso pretirane.

Če kdo po vsej sili hoče biti dramatik

Pred nedavnim je v Londonu še živel pisatelj, če ga smemo tako imenovati, ki je še pri svojem devetdesetem letu starosti pisal drame in igre. Pa je na žalost vedno imel to emolo, da se občinstvu njegova dela niso prav nič dopadla. Nek režiser pa se je vendar zaradi neprestanih očitkov zavalj zanj in dejal: »Ta pisatelj pa res ni kar tako, prav gotovo pa ne zasluži, da ga občinstvo vselej, kadar je uprizorjeno kakšno njegovo delo, tako neusmiljeno skritizira. On je namreč zelo ugleden avtor, saj vendar piše same premiere.«

Družba iz londonskega živalskega vrta, ki si je privoščila to šalo, da je oskrbniku odnesla polno vrečo na drevo

Nova radijska postaja „Moravska Ostrava“

Kdo ima pravico do stare valovne dolžine, Nemci ali Čehi

Po priključitvi sudetskih pokrajin k nemškemu rajhu, je prišla tudi Moravska Ostrava pod Nemčijo. Tako je padla v nemške roke tudi radiooddajna postaja Moravska Ostrava. Spritko tega dejstva je praško ministrstvo za pošto sklenilo poiskati za to radio postajo nadomestilo. Zato so prevzela funkcijo nove radiopostaje provizorična postaja, ki bo imela 1500 wattov oddajne električne energije, dokler ne bo zgrajena in urejena nova oddajna postaja v približno istem obsegu, kakor ga je dozdaj imela postaja Moravska Ostrava. Nova postaja bo stala v bližini Moravske

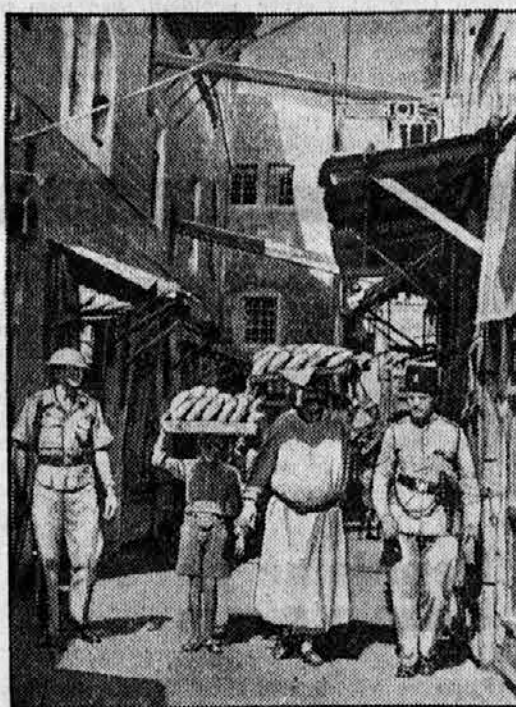
Ostrave, svedra na češki strani, in bo imela enako oddajno področje kot prej. Določeno samo še ni, na kakšni valovni dolžini bo oddajala. Nemčija vztraja na stališču, da sme zdaj po zasedbi tega češkega mesta še nadalje opravljati v tem kraju prejšnjo valovno dolžino, nasprotno si pa praško pošto ministristvo lasti pravico do prejšnje valovne dolžine zase. Spor torej še ni rešen. Zdi se povsem verjetno, da bo tudi glede valovne dolžine v novi radiopostaji Moravska Ostrava imela zadnjo in odločujočo besedo Nemčija.

Tristo let star zaklad sredi gozda

48 velikih srebrnih kovancev so našli v zakopanem loncu

V Musau v Slezijski so pred nedavnim našli pri delu v gozdu na zanimivo najdbo, pravi zaklad. Ko so na nekem mestu razkopavali zemljo, je lopata zadela na lonc, poln srebrnih kovancev. V loncu je bilo 48 velikih srebrnih novcev. Ko so si

najdbo nekoliko bolj natančno ogledali, so ugotovili, da ta denar izhaja iz let od 1572. do 1624. Na kovancih so upodobljene glave takratnih vladarjev, med drugimi cesarja Maksimiliana II., Ferdinanda II. in številni grbi. Zanimivo je tudi to, da je bil ta denar skovan na najrazličnejših krajih, tako v Španiji, Avstriji, Belgiji, na Holandskem, v Rimu, Burgundiji, na Tirolskem, v Braunschweigu in na Saškem. Celih 300 let je ležal ta denar v zemlji pokopan. Podoba na kovancih pričajo tudi o tem, kako visoko je bila tedaj razvita umetnost kovanja denarja, ki je pozneje, za časa tridesetletne vojne zelo propadla.

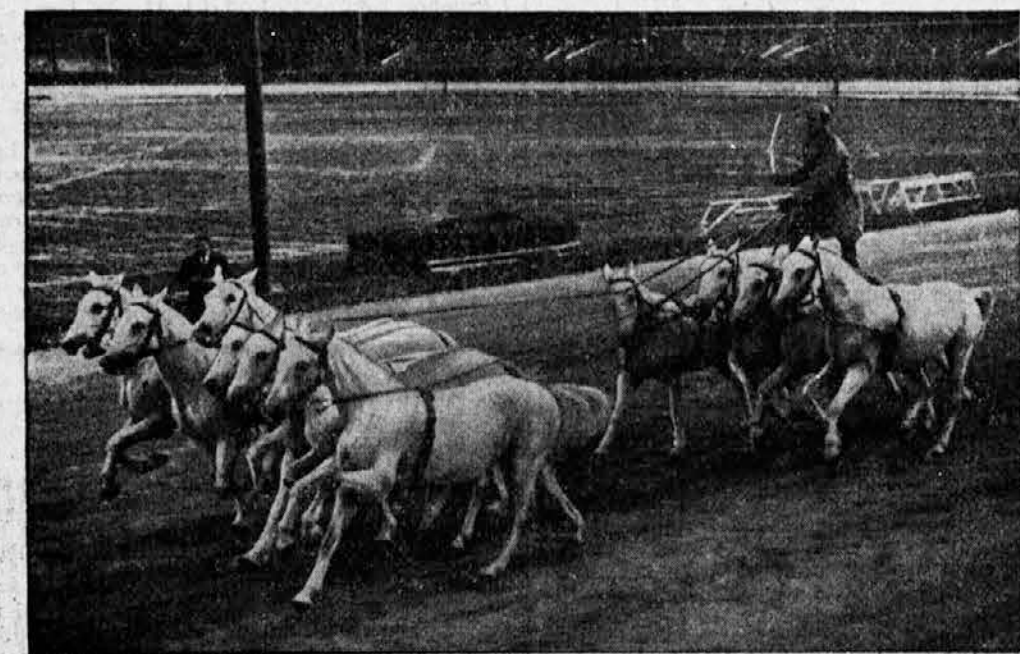
Priprava kruha iz jeruzalemskih pekarn pod nadzorstvom angleške policije

Programi Radio Ljubljana

Torek, 8. novembra: 11 Solska ura; November doma in v prirodi, dialog (g. Miroslav Zor) — 12 Sprehod po Balkanu (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Operna glasba (Rad. orkester) — 14 Napovedi — 18 Pester spored, igra Radij, orkester — 18.40 Gradovi na Gorenjskem, II. del (g. Leo Pettau) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Vzgojni pomen življenja in dela Vuka Karadžića — 19.50 Vesela kronika — 20 Gluhi: Ifigenija na Aulidi, uvert. (plošče) — 20.10 Celestin: Roka, zvočna igra. Izvajajo člani rad. igralske družine — 21 Prepos iz Rima: Hristi: Suton, opera v odmoru okrog — 22 Napovedi, poročila.

Drugi programi

Torek, 8. novembra: Belgrad: 20 Vokalni koncert (Anita Mozotova), 30.40 Filharmonični koncert — Zagreb: 20 Igra, 20.30 Klavir, 21 Domišlj, glasba, 22.20 Jazz — Sofija: 19 Narodna glasba, 19.30 Celo, 20 Vokalni koncert, 21 Laska glasba — Varšava: 19 Zabavni koncert, 21 Simfonični koncert, 22.15 Sonate — Budimpešta: 19.50 Opera, 20.45 Ciganski orkester, 22 Vokalni koncert, 22.40 Orkestralni koncert — Trst-Milan: 21 Hrističeva opera — Suton — Rim-Bari: 21 Igra, 22 Ples, glasba — Dunaj: 18.15 Zab. koncert, 21 Opera — Stirling: 22.35 Zab. glasba — Königsberg: 20.10 Korvaci — Hamburg — Stuttgart — Frankfurt: 20.15 Vesel koncert — Bratislava: 18 Vsestranska oddaja — Lipsko: 20.10 Orkester, klavir in sopran — Köln: 20.10 O. film, 20.30 Ork. koncert — Monako: 19.15 Veliki ork. koncert — Berolin: 19.40 Nar. glasba, 20.10 Slavnostni koncert — Strasbour: 20.15 Opera (iz Pariza).

Italijanski policist se pripravlja na klasični »Turnir Saracenov«

Z letali bodo opazovali daljna bojišča

Prvi poskusi ameriške vojaške strokovne komisije

Posebna ameriška vojaška strokovna komisija je zadnjič dobila nalogo, da poskusi, kako bi se obnesli na izvidniških letalih ameriške zračne vojske aparati, s pomočjo katerih je možno videti posamezne stvari tudi na velike daljave. To bi bili tako imenovani »daljnovidci«, montirani na letala. Komisija naj bi preskusila, kako bi se dalo s pomočjo teh priprav z letal opazovati gibanje sovražnih čet ter te slike istočasno oddajati sprejemni postaji v lastnem vojaškem taboru. Na ta način bi v domačem vojaškem taboru poveljniki lahko imeli točno sliko, kako se sovražna vojska giblje in na kaj se pripravlja, ter bi tako lahko takoj ukrenila vse potrebno. Istočasno naj bi omenjena komisija naredila tudi poskuse, pri katerih bi uporabljali kamere za gledanje v daljavo, in sicer zaprte v nalašč za to narejene balone, ki bi jih postavili na kakšno vzvišeno mesto na samem bojišču, odkoder bi bil dober razgled. Takšne poskuse je ameriška vojaška komisija že na nekaterih krajih izvršila, koliko pa so se ji posrečili, o tem za zdaj vsaj še ni nobenih poročil in jih najbrže

tudi tako kmalu še ne bo. Če bi se namreč posrečili, bi ameriška vojska gotovo znala držati vse podrobnosti te nove vojaške pridobitve v največji tajnosti, če pa bi se morda popolnoma ponesečili, pa bodo tudi molčali, ker se nihče rad ne osmeši.

Če se gledališka igralka moži

Neko mlado gledališko igralko v Budimpešti občinstvo naravnost obožuje. Zanj pa se je izvedelo hitro po vsem mestu, da se naverava poročiti. In se je tudi zares hotela. Svojo namero je prej svedra morala razložiti svojemu gledališkemu ravnatelju. Ta pa se je zamislil, zmajal z glavo in dejal: »V vaše zasebne stvari se vendar nečem vmešavati, vendar pa mislim, da je za takšno odlično igralko, kakor ste vi, bolje, če se ne poroči, saj vas vsi, posebno mladina, naravnost obožuje. Svetujem pa vam, da svojo namero držite vsaj še nekaj tednov v tajnosti.«

»In kaj potem?«
»No, potem se boste pa tako ločili!«

Sprevednik Skotu, ki se je peljal s peronsko karto: »To je vendar le listev za peron.«
Skot: »Saj, saj, čisto v redu, saj se peljem na drug peron.«

Vzrok nasmeha. V družbi se neko bobaha: »Veste, meni je treba reči samo eno besedo, pa se mi vse ženske nasmehajo.« — »Kdo pa ste vi, kaj ste milijonar? ga vpraša neko začuden. — »Ne milijonar, ampak fotograf sem.«

Raziskovalec (ki je pri zamorcih videl telefon): »Za božjo voljo, telefon?«
Zamorci: »Da, da, mar pri vas ne poznate telefona?«

Potni listi za Paraguay po 25.000 Kč

Kakor poročajo nemški časopisi, so v zadnjem času odkrili v Pragi večje sleparije, v katere so bili zapleteni posebno Judje. Tu gre posebno za tiste Jude, ki so se v zadnjem času preselili v Prago. Policija je po teh poročilih zaprla nekega judoveškega priseljence, ki je več praških umetnikom in zdravnikom obljubil, da jim bo preskrbel proti nagradi 25.000 češkoslovaških kron potne liste za Paraguay. Nekaj praških umetnikov in drugih odličnih osebnosti je temu sleparskemu Judu tudi nasledilo. V naprej so mu tudi plačali dogovorjeno vsoto denarja. Čim je omenjeni Jud zvedel, da mu je policija prišla na sled, jo je popihal iz Prage ter se skrival neznankje. Zdaj pa poročajo, da so ga že našli.

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Treba je bilo zgolj, da se je pri vstopu v prebivališče pokazala glava, in že so prasketali iz gornje palube v nezadržani naglici puškinji strel. Nekaj jih je bilo izstreljenih prav za Antoniem ter so živili tike njegovih ušes. Iz prebivališča je zadonelo tuljenje kakor iz kake hijenine luknje, potem pa je vse utihnilo. Sedaj je napočil trenutek, da se v naskoku zavzame vsa zgornja paluba. Tam so bile vse puške prazne.

Antonia je spreletel mraz, ko je spoznal dejanski stan. Z vso svojo energijo je vzpostavil nekaj disciplin v svojo nevzgojeno trojo. Puške in samokrese so naglo nanovo nabasali ter iz bal in lesenih kosov postavili neke vrste barikade ob prednji ograji zgornje palube. Stiri Fullahi, ki so se s svojimi prijemi izkazali kot izveščani strelci z mušketa, je postavil za to nanaglo zgrajeno in vseskozi svojemu namenu odgovarjajočo barikado ter jim dal ukaz streljati na vsakogar, ki bi se prikazal pri vstopu v prebivališče. Enega izmed črncev je poslal Antonio dol, da bi se pridružil Juanu na njegovi stražarski postojanki ob ograji.

»Ariostatic« je medtem plula s precejšnjo brzino po dolgi ravni reki navzgor. Brez ozira na blatno plitkost na obrežnih robovih je bil Rio Pongo tukaj podoben bolj nekemu širokemu kanalu, kakor pa reki. Bilo je to ozemlje, o katerem bi se zares dalo reči, da so tukaj živeli znajgi. Kar naprej so namreč polzeli zmotenih zaradi prihajajoče dalje z obrežja v reko krokodili z daleč se razlegajočim čofotanjem, ki je vsakokrat poglajalo jate kričočih papig iz vrhov dreves v zrak.

S trsnate pešene ploščadi se je odprl gobec rečnega konja kot kaka rožnata votlina, ki je popotnike z bektanjem pozdravil. Teliček, na zunaj kot velikanski zamašeni črv, se je plavaljo pokazal ob materi. Opice so se spustile po naravnih vrveh rastlin plezalk, ki se ovijajo okrog neštete milje dolgega mogočnega živega zidu dreves navzdol in se zamotavajo druga v drugo. Z iztegnjenimi rokami so segale opice v smrdljivo vodo in pile ter pobegnile kar se da hitro zlabudraje od tod, čim so opazile ladjo ali pa je vanje zastrelmo par kuščarjevih oči iz negibnega telesa, ki se je zdelo kot nekak polpogreznjen drevesni stor. Nobenega šelestenja vetra, nobenega gibanja v listih. Vlažna pripeka je migotela nad reko in spravila tisoče mušic ter praškov v nihanje.

Čeprav je bilo na ladji tako vroče, pa je Antonio še vedno našel čas, da si je s strmečimi očmi ogledal okolni svet. Kam je vendar zadržal? Na svoje zadovoljstvo je ugotovil, da ni niti boj na palubi, niti peklenški izgled obdajajoče pokrajine zadržal ladijskega kuharja, da ne bi pripravil običajne južine. Iz kuharnika se je kadilo tako spokojno v dokaz, kako malo se je dal spraviti ta mojster iz svojega miru.

Med jedjo pa je končno vendar pomahalo iz prebivališča par ozkih, belih, na palico pritrdjenih hlačnic. Po daljšem pogajanju se je pokazal Poltem, enooki, na prednjem delu palube.

»Vi vendar nečete, da bi me si zakotili, gospod, ali?« je dejal, enel svojo rdečo čepico in se priklonil s premišljenim posmehom. Stiri Fullahi so pritisnili svoje puške na njegova prsa, vendar pa se zanje ni zmenil. Stal je na mestu vzravnal, a v rokah je posmehljivo držal kroglo, ki je bila krepko priklenjena na njegovo nogo. Pogledal je nasprotnika na zgornji palubi strepo. Zares se mu je posrečilo, da jih je spravil v zagato.

»Pošljite mi kapitana gor!«, je rekel Antonio, »z njim bom govoril.«

»Jaz sem sedaj kapitan!« je odvrnil hrust, položil roko na srce in s cincajočo kretnjo zarožil za verigo.

»Kapitan naj pride! Pogajal se bom le z njim.«

»Oh, gospod Adverso, pogajajte se rajši z menoj! Tako ljubek in ponižen predlog vam bi rad predlagal!« Stopil je nekaj korakov bliže.

»Previdnost, gospod!« je zašepetal Ali Bongo.

Antonio je zares iz previdnosti naperil samokres na orjaka in ga ni pustil stopiti preko topov, postavljenih sredi ladje. Naenkrat pa je enooki iztrgal svojo roko iz prsnega žepa. Antonio se je bliskovito vrgel nazaj, a njegov samokres se je sprožil v zrak. Politem nož ga je zadel v sredo prs, toda k sreči z držanjem, a ne z rezilom. Muškete Fullahov so tako naglo odgovorile, kakor da bi ustrelila le ena sama puška, a iz prebivališča je zadonel en sam grozoten krik. Politemu pa se je kljub ognju, ki je bil izstreljen nanj, v splošni zmedbi posrečilo skriti se.

Antonio se je pobral. Zdelo se mu je prekruto in pretrpato, da je že dvakrat nasled na isti trik. Pobral je nož in ga vrgel preko krova. Ta trenutek pa je nastal nov ropot, tokrat od spodaj. Prav gotovo so se spodaj v skladišču spopadli. Zadonel je strel; ko pa je Antonio skočil po lestvi, je našel Juana že čisto pomirjenega in smejočega se na poti navzgor.

»Že urejeno«, je rekel Juana. »Ne verjamem, da bi spet prišli.« Začel se je nanovo smejeti. »Steklo, gospod! Razbite steklenice! Naj-

prej sem raztresel nekaj črepij pred prazni plot in čakal, Ropot ste morali čuti, ko sem streljal skozi pregrajo!«

Komaj je zgovoril do konca, ko se je dal pokazati kapitan in prosil vode za ranjence.

»Precej hudo krvavite, gospod! — Za božjo voljo!«

Antonio ni bil tako trdosrčen ter je velel kuharju, naj ponese v spodnji del celo nekaj hrane. Kmalu se je na Ariostatico povrnil mir. Tok je bil že blizu svojega vrhunca. Ze je ladja plula s čedalje bolj počasnno vožnjo po reki navzgor.

Polahko so drsli mimo naselbine Mongo Tom. Odprl se je nadomada gozd, da so se zasvetila rižna polja, sladkorni trs ter pokazala pisangova drevesa, izza katerih je molela prostrana palisandova ograja, ograda za sužnje. Na neki višini je stala hišica, krita s slamo, na videz stanovanjska, s široko iztegnjeno verando. Antonio je poslal Juana po svoj daljnogled. Spoznal je mogel le neko visoko postavo, morebiti belca, ki je stal v dolgi pobešeni obleki med vrati. Opazoval je ladjo skozi ročni daljnogled. Antonio mu je pomahal, pa ni dobil nobenega odgovora. Sicer pa izjemoma ni videl nobenega človeka. Zdelo se je, da je trg opustel.

»Mongo Tomovi ljudje ne morejo voščiti Doher dan Gallegovi ladji«, je pojasnjeval pilot na Antoniovo vprašanje. Očividno ni vladalo med Mongo Tomom in družino Gallegov nobeno prirčno razmerje.

»On bi rad videl, da vodim Gallegovo ladjo semkaj«, je nadaljeval Jaume. »Jaume je za svoboden človek!« je s ponosom pojasnil. »Enostavno sem stori! Jaz delam na Gallegovi ladji.«

Antonio je pritrjevalno prikimal na taka čustva neodvisnosti. Svoboden človek sem — enostavno storim! je ponavljal in se smejal. Neki čolnec se je prikazal pred njimi na prvem rečnem ovinku, pomahal s kratkim veslom in zavil po reki navzgor. Trenutek kasneje so čuli enakomerno ritmično ropotanje daljnega bobnanja, kakor da bi naenkrat sililo udarjanje iz vseh strani iz globine gozda.

»Bangalang!« je rekel James.

Bobnanje je trajalo naprej. Ljudje v prebivališču so izbruhnili v triumfiračjo vpitje. Čim bo ladja enkrat prispela v Gallegovo naselbino, bo šla onim na zgornji palubi, zlasti pa Antoniu, bolj tesna tako so zagotavljali na najboljši jasen in vse preveč prečeren način.

Bilo prev po Antonievem načrtu, da pusti zmoto o bližnjem maščevanju vrnivšega se gospoda Gallega kar se da dolgo pri miru. Na ta način je mogel računati s tem, da se bodo kapitan in posadka na kopnem brez nadaljnega spopadli. Vsekakor je bilo tudi v načrtu, da ne pride nihče od moštva predčasno na malo palubo, ter je ukazal zaradi tega enemu ipmed Fullahov, naj izstrelji svarilni strel, ko so se spet pokazale pri izhodu prebivališča gruče ljudi.